

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

**ДОКЛАД
НА НАЦИОНАЛНИЯ ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ ЗА
ИЗВЪРШЕНА ПРОВЕРКА В
ЗАТВОРА СТАРА ЗАГОРА, ЗАТВОРНИЧЕСКО ОБЩЕЖИТИЕ ОТ
ОТКРИТ ТИП „СТАРА ЗАГОРА“, ЗАТВОРНИЧЕСКО ОБЩЕЖИТИЕ
ОТ ОТКРИТ ТИП „ВЕРЕЯ“, АРЕСТ СТАРА ЗАГОРА, ПЪРВО И
ВТОРО ПОЛИЦЕЙСКО УПРАВЛЕНИЕ ПРИ ОДМВР-СТАРА ЗАГОРА**

В изпълнение на Заповед № 80-194/09.12.2024 г., екип на институцията в състав от трима експерти, извърши планирана проверка от 16.12 до 20.12.2024 г. в следните обекти:

1. Затвор - гр. Стара Загора с адрес: гр. Стара Загора, кв. „Индустриален“;
2. Затворническо общежитие от открит тип „Стара Загора“ с адрес: гр. Стара Загора, кв. „Индустриален“;
3. Затворническо общежитие от открит тип „Верея“ с адрес: гр. Стара Загора, кв. „Индустриален“;
4. Арест - гр. Стара Загора;
5. Първо районно полицейско управление- гр. Стара Загора с адрес: ул. „Свети Княз Борис“ № 89, гр. Стара Загора;
6. Второ районно полицейско управление- гр. Стара Загора с адрес: кв. „Железник“, ул. „Архитект Христо Димов“ № 37, гр. Стара Загора;

Поводът за проверката са постъпили жалби от лишени от свобода с оплаквания за лоши материално-битови условия, оплаквания от медицинското обслужване, както и с оглед проследяване напредъка по изпълнението на препоръките на институцията на омбудсмана при предходната му проверка в посочените обекти през 2020 г.

Ръководствата и служителите, работещи в горепосочените обекти, оказаха пълно съдействие на проверяващия екип на институцията на омбудсмана, като осигуриха достъп на екипа до всички помещения, предоставиха поискани документи и не се намесваха в комуникацията с настанените лица.

Към Затвора Стара Загора функционират корпус (закрит тип), две затворнически общежития от открит тип - ЗО „Верея“ (на територията на затвора), ЗО „Стара Загора“ извън територията на затвора и следствен арест. В хода на проверката проверяващият екип беше информиран, че със заповед на заместник-министъра на правосъдието от 15.02.2024 г. , в сила от 01.03.2024 г., **затворническото общежитие от закрит тип „Черна гора“, находящо се в с. Черна гора, е закрито.**

В изпълнение на тази заповед, всички настанени лишени от свобода са преместени в корпуса на затвора, а щатният състав, с обща численост 55 щатни бройки, е прехвърлен към щата на Затвора Стара Загора. **На интернет страницата на ГДИН не е публикувана информация във връзка със закриването на общежитието. Във връзка с това, институцията на омбудсмана отправя препоръка на интернет страницата на ГДИН да бъде публикувана информация относно закриване на общежитието.**

Към момента на проверката, въпреки закриването на ЗОЗТ „Черна гора“, **не беше констатирана пренаселеност в корпуса на затвора.**

Според предоставена справка от администрацията на затвора за 2023 година, в Затвор Стара Загора и общежитията към него броят на постъпилите, респ. освободени лица, е както следва:

Постъпили: **466** л.св.;

- **332** осъдени;
- **134** подсъдими и обвиняеми

Освободени лица: **472** л.св.

Към 31.12.2023 г. в Затвора и поделенията към него, са настанени **619** лица, както следва:

Корпус: **350** настанени при капацитет **406** места;

Арест: **65** задържани лица при капацитет **56** места (12 задържани са настанени в Зона ЗПС);

ЗОЗТ: **61** лица при капацитет **68**;

ЗООТ Верея: **54** настанени лица при капацитет **56** места;

ЗООТ Стара Загора: **89** при капацитет **116**;

Към деня на проверката (17.12.2024) капацитетът на корпуса на база 4 кв.м. е нараснал на **456 лишени от свобода**, предвид закриването на ЗОЗТ „Черна гора“. Общият капацитет, вкл. с общежитията и ареста, е за **678 лица**. Към 17.12.2024 настанените лица са **558 лица** (без задържаните в ареста).

Материално-битови условия

Корпусът на затвора разполага със **104** спални помещения за настаняване, обособено е приемно отделение, отделение „обвиняеми и подсъдими“, зона за повишена сигурност (ЗПС).

Проверяващият екип установи, че сградният фонд на корпуса на затвора е морално остарял. По тавана на корпуса има видими щети в следствие на теч от покрива с наличие на влага, мухъл, ръжда и рушаща се мазилка, които не са отстранени поради липса на финансови средства. С оглед на това, институцията на омбудсмана препоръчва на министъра на правосъдието да бъдат отпуснати финансови средства за извършване на ремонт и отстраняване на щетите по покрива и стените на корпуса.

Изглед отвън на рушащата се мазилка

Видими следи от теча

Следи от теча на покрива

Спалните помещения са ремонтирани с финансови средства, осигурени по Норвежки финансов механизъм през 2016г., като във всяко спално помещение е изграден санитарен възел, а всеки коридор разполага със собствена баня с умивалня.

Всяко спално помещение е оборудвано с легло, шкаф за принадлежности, масичка и стол. Екипът констатира, че е осигурен достъп до естествена дневна светлина, добра вентилация в помещенията и възможности за проветряване. Не бяха получени оплаквания от лишени от свобода относно отношението на администрацията на затвора. Бяха споделени оплаквания за **наличието на множество дървеници** в част от спалните помещения, поради което лишените от свобода изграждат собствени „капани“. Екипът на НПМ изиска информация във връзка с условията и реда за извършване на дезинфекции, дезинсекции и дератизации на територията на затвора и площите към него. След прекратяването на договора на ГДИН с лицензираната фирма за ДДД обработки, са утвърдени нови вътрешни правила, съгласно които тези дейности се извършват от специално обучени служители. В изпълнение на нарежданията на ГДИН, началникът на затвора е определил двама служители на НОС, преминали обучение за дезинфектори, да извършват ДДД обработки. Според администрацията на затвора, откакто техни служители са ангажирани с ДДД обработките, има добри резултати и намалена популация на вредителите. Бяха предоставени протоколи от извършените ДДД обработки. Видно от тях, редовно се извършва пръскане против вредители на всички площи в затвора, както и в затворническите общежития към него и следствения арест. Не е констатиран дефицит на препарати и хигиенни материали.

Следи по стените от убити дървеници

Спално помещение

Институцията на омбудсмана в качеството си на НПМ многократно е отправяла препоръки за справяне със системния проблем с наличието на хлебарки и дървеници в местата за лишаване от свобода.

Беше отчетено, че независимо от честотата на пръскане, при трансфера на лишени от свобода от други затвори, е възможно да бъдат пренасяни паразити или други вредители. Именно поради това е изключително важно дрехите на новодошлите лица да бъдат обработвани по съответния ред, за да се предотврати разпространението на вредителите.

Друга мярка, която би могла да бъде предприета и вече е била отправяна като препоръка, е в лавките на местата за лишаване от свобода, да бъдат предлагани препарати за борба с вредители.

При обхода на етажите и престоя на открито, проверяващият екип констатира, че не е поставен на видно за лишените от свобода място актуален списък на дежурните адвокати, поддържан и предоставен от адвокатския съвет, както и телефони на Националното бюро за правна помощ. С оглед на това, институцията на омбудсмана препоръчва на началника на затвора да бъдат поставени актуални списъци във всички коридори на корпуса, както и на престоя на открито до телефонния апарат.

Екипът на институцията обходи и зоната за повишена сигурност (ЗПС), където към деня на проверката 7 лишени от свобода изтърпяват наказание „доживотен затвор“ - 5-ма от тях са осъдени на доживотен затвор с право на замяна, 2-ма на най-тежкото наказание - доживотен затвор без право на замяна. Проверяващият екип не констатира лоши материално-битови условия в ЗПС, осигурен е достъп до естествена дневна светлина, течаща вода, вентилация, обособен санитарен възел и се спазва изискуемата жилищна площ от 4 кв.м. на настанено лице.

Спално помещение в ЗПС

Санитарен възел в ЗПС

При проведените разговори с лишените от свобода, настанени в ЗПС, бяха получени **оплаквания от високите температури през летните месеци и липсата на възможности за проветряване**. Институцията на омбудсмана е получавала същите оплаквания и при предходните си проверки, както и под формата на писмени жалби, подавани преобладаващо в периода м. юли - м. септември (летния период).

Сочените оплаквания са поставяни на вниманието на затворническата администрация, като беше получена информация, че във връзка с тези оплаквания, в ЗПС са допуснати експерти (вещи лица), които да измерят температурите за целите на водено съдебно дело. **Не са констатирани прекомерно високи температури, които да водят до поставяне на лишените от свобода в условия на изтезание, лошо, унизително или жестоко третиране по смисъла на чл.3 ал. 2 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража.**

Институцията на омбудсмана беше информирана, че са предприети мерки за летните месеци, като в ЗПС е осигурен постоянен достъп до течаща вода. Вентилацията в спалните помещения се осъществява чрез отворени прозорци. Прозорците в спалните помещения и тоалетните могат да се отворят и заварят по усмотрение на лишените от свобода. Съгласно „Списък на разрешените лични вещи, предмети и хранителни продукти, които могат да получават, ползват и държат при себе си или на определени за целта места лишените от свобода и задържаните под стража по реда на Наказателно-процесуалния кодекс, настанени в затворите, поправителните домове, затворническите общежития и арестите в затворите“, утвърден със заповед № ЛС-04-268 от 17.06.2022 г. на Министъра на правосъдието, на лишените от свобода е разрешено да ползват **настолен вентилатор** с мощност до 100 вата и електрическа хладилна чанта с вместимост до 25 литра, закупени от лавката с лични средства на лишените от свобода, след предварителна заявка.

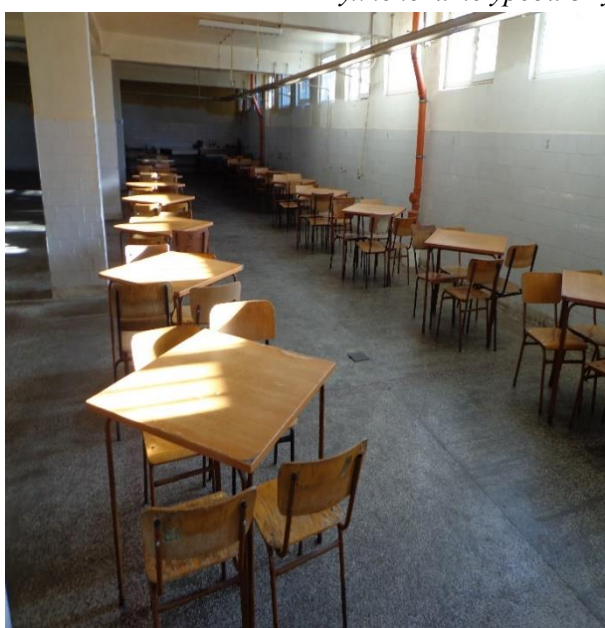
В допълнение към горното, през летния период с разрешение на началника на затвора електрическото захранване на спалните помещения се оставя денонощно, седем дни в седмицата, като през тази година това се осъществява още от началото на месец юни. Целта на тази мярка е именно използване на вентилатори и хладилни чанти.

Храната в Затвор Стара Загора, затворническите общежития и ареста към него се приготвя в кухнята на затвора според утвърденото меню от началника на затвора. В кухнята са ангажирани двама главни готвачи - лишени от свобода.

Предвидени са диетични менюта и отделно меню за мюсюлмани. Предоставят се и предвидените надбавки за работещите лишени от свобода. Видно от предоставените менюта от администрацията на затвора, храната е разнообразна, съдържа млечни продукти, риба, месо, пресни плодове и зеленчуци и отговаря като количество и калориен състав на утвърдените таблици от министъра на правосъдието. Проверката на екипа на институцията на омбудсмана установи, че трайните хранителни продукти и консерви (в срок на годност) се съхраняват в складови помещения.

Кухненските уреди в кухнята на затвора

Столовата

Приготвената храна за деня

Хранителните продукти, които е необходимо да се съхраняват при ниски температури, се държат в хладилници и фризери. Съхраняват се необходимите проби от храната до 48 часа и се води температурен дневник на хладилната техника.

Изхранването на лишени от свобода се извършва в столовата, по групи и определен график, като не се допуска смесване на различни категории лишени от свобода. На разположение на лишени от свобода има лавка, от която могат да си пазаруват допълнително храна и битови стоки.

Лавката на затвора

Затворническо общежитие „Веря“

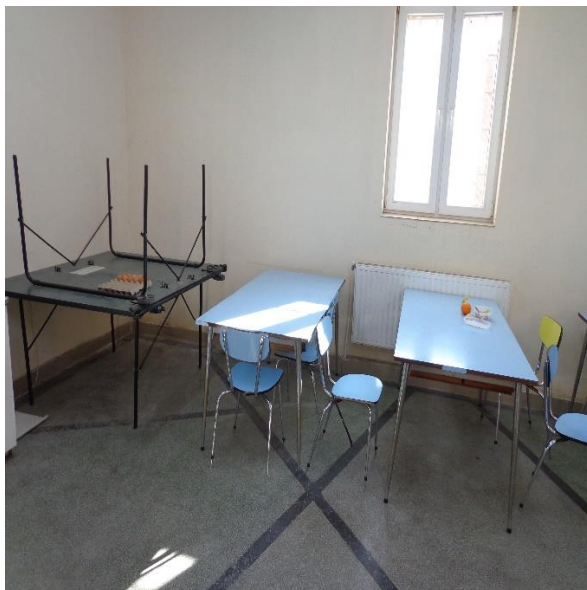
Затворническо общежитие от открит тип „Веря“ се помещава на територията на Затвора Стара Загора.

В деня на проверката капацитетът на общежитието е почти запълнен, като бяха настанени **52-ма** лишени от свобода при капацитет от **54** лишени от свобода на база 4 кв.м, разположени в **13 спални помещения**. Не се констатира пренаселеност в спалните помещения.

Общежитието разполага с място за престой на открито с фитнес уреди и телефонен апарат, собствена столова, библиотека, мокро помещение (с пералня и сушилня).

Всяко помещение е оборудвано със собствен санитарен възел, легло, шкаф за лични вещи, масичка, стол. Хигиената в спалните помещения и в общите помещения е на добро ниво. Храната се приготвя в кухнята на затвора по утвърдено меню.

Не бяха получени оплаквания от храната и отношението на персонала. Бяха получени **оплаквания във връзка с наличието на вредители**, въпреки регулярното пръскане от обучените служители на затвора.

Словата

Пералня и сушилня

Мястото за престой на открито

Библиотека

Проверяващият екип констатира, че не е поставен на видно за лишените от свобода място актуален списък на дежурните адвокати, поддържан и предоставен от адвокатския съвет, както и телефони на Националното бюро за правна помощ. С оглед на това, институцията на омбудсмана препоръчва на началника на затвора да се постави на явно място в помещенията за настаняване актуален списък на дежурните адвокати, както и телефони на Националното бюро за правна помощ.

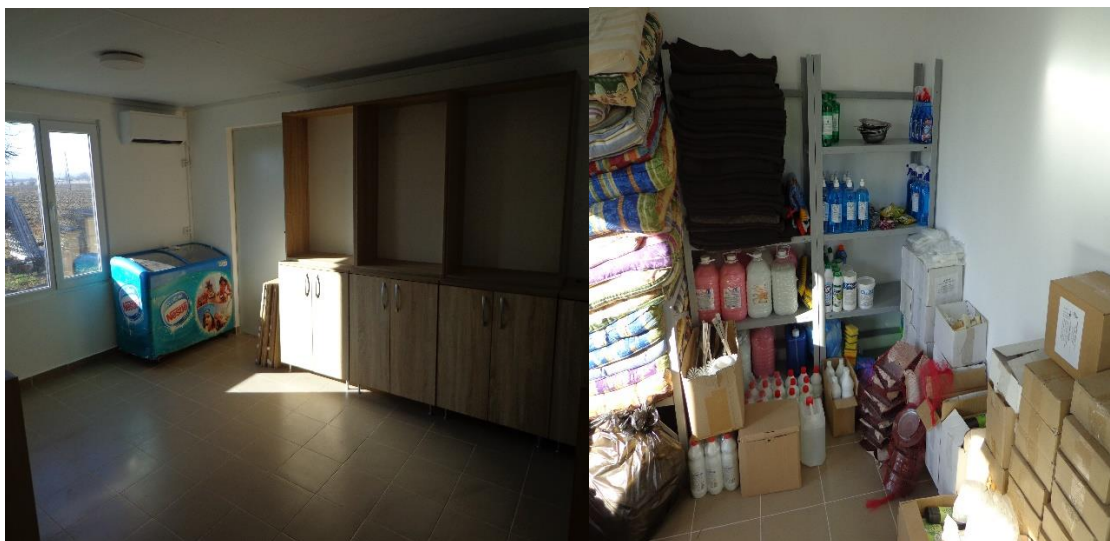
Затворническо общежитие „Стара Загора“

Затворническо общежитие от открит тип „Стара Загора“ се намира извън територията на затвора. Общият капацитет на общежитието е за **112** лишени от свобода, разпределени в **10 спални помещения**. В деня на проверката настанените лица бяха **94**, като не се констатира пренаселеност в помещенията.

Общежитието е разположено в няколко едноетажни постройките и разполага с административна сграда, перално и сушилня, разливно помещение, помещение за готвене, престой на открито, фитнес зала, баня, лавка (в процес на изграждане), параклис.

Извършен е цялостен ремонт на една от постройките с подмяна на покрива, поставяне на дограма и външна изолация. В ремонта са участвали основно лишени от свобода, полагащи доброволен труд по чл. 80 ЗИНЗС.

В ремонтираната сграда ще бъдат разположени кабинетите на служителите на общежитието. Едно от помещенията е пригодено и оборудвано за лавка и предстои да бъде открито. До откриването на лавката, се извършва конвой на лишените от свобода до затвора, където могат да пазаруват.

Помещението, в което ще бъде лавката

Вещеви склад

Извършено е и освежаване на спалните помещения. Постелъчният инвентар е наскоро подменен с дюшеци от Затвора София, които са в запазено състояние.

Всяко спално помещение е оборудвано със легла на два етажа, шкафче за лични вещи, гардероб, масичка със стол, санитарен възел, хладилник за съхранение на хранителни продукти. Баните са общи и са в добро състояние.

Отоплението в ЗООТ „Стара Загора“ е от печки на дърва, в следствие на което се получава опушване в спалните помещения и има видими замърсявания по стените. С оглед на това, институцията на омбудсмана препоръчва на министъра на правосъдието да бъдат предвидени финансови

средства за проектиране и изграждане на нова отоплителна система за нуждите на ЗООТ „Стара Загора“.

Спално помещение

Следи от опушване по стените

Бани

Фитнес зала

Храната в общежитието се приготвя според утвърденото меню от затвора, като се осигурява диетично хранене според нуждите на лишените от свобода. Изградено е помещение, в което настанените лица могат да си приготвят сами храната. Хранителните продукти, които е необходимо да се съхраняват при ниски температури, се държат в хладилници и фризери. Съхраняват се необходимите проби от храната до 48 часа. Не бяха получени оплаквания от количеството и качеството на предлаганата храна в общежитието.

Голяма част от лишените от свобода бяха на външни работни обекти в деня на проверката, като се констатира висока трудовата ангажираност сред тях в ЗООТ

„Стара Загора“. Според предоставената информация, общият дял работещи в ЗООТ „Стара Загора“, към 18.12.2024г., е **58 лишени от свобода** в следните направления:

- **47 л.св.:** ангажирани на външни работни обекти;
- **7 л.св.:** на домакински щат;
- **4 л.св.:** доброволен труд по чл. 80 ЗИНЗС.

Проверяващият екип констатира, че не е поставен на видно за лишените от свобода място актуален списък на дежурните адвокати, поддържан и предоставен от адвокатския съвет, както и телефони на Националното бюро за правна помощ. С оглед на това, институцията на омбудсмана препоръчва на началника на затвора да се постави на явно място в помещенията за настаняване актуален списък на дежурните адвокати, както и телефони на Националното бюро за правна помощ

Медицинско обслужване в ЗООТ „Стара Загора“

ЗООТ „Стара Загора“ се посещава по график, два пъти седмично, от медицински специалист от Затвора Стара Загора. При необходимост лишените от свобода се транспортират до Затвора Стара Загора и/или до външни специалисти.

Медицинският кабинет в ЗООТ „Стара Загора“

Прегледите се извършват в оборудван за целта медицински кабинет, без манипулационна и спешен шкаф. Осигурени и налични са лекарствени продукти, консумативи и превързочни материали. Прегледите се регистрират в Амбулаторен журнал, който беше изискан и проверен.

Следствен арест

През 2019 година на територията на затвора е разкрит следствен арест. Според предоставена справка, капацитетът на ареста е за **56 задържани лица** с общо **16 спални помещения**. Обособено е помещение за настаняване на жени и на непълнолетни лица, като към деня на проверката имаше настанена **1 жена** и **3 непълнолетни лица**. Арестът е с голяма натовареност като за периода 01.01-31.01.2023г. през него са преминали **468 задържани лица**.

С оглед големия поток лица, които преминават през ареста, са обособени допълнителни помещения за задържани лица с 20 места в зоната за повишена сигурност.

Всяко спално помещение разполага със собствен санитарен възел, масичка и легло. Хигиената в спалните и общите помещения е на добро ниво.

Помещение за задържане

Престой на открито

Не се констатира видимо наличие на вредители и не бяха получени оплаквания в тази връзка.

Има осигурено място за престой на открито, както и стая за среща с адвокат, стая за свиждане, напълно оборудван медицински кабинет.

Няма регистрирани опити за бягства или смъртни случаи на задържани лица.

Установена е практика за консултиране на задържаните лица с поведенчески и емоционални проблеми с инспектор-психолог, а при нужда и с външен специалист психиатър.

Стая за среща с адвокат

Стая за свиждания

Трудова заетост на лишените от свобода в Затвор Стара Загора

Трудовата заетост на лишените от свобода се осъществява в няколко направления, както следва:

- Лишени от свобода, ангажирани в комунално-битовата и обслужваща дейност на затвора: общо **61** лишени от свобода от началото на годината до деня на проверката;
- Лишени от свобода, ангажирани в цеховете към Държавното предприятие „Фонд затворническо дело“ (ДПФЗД): общо **17** лишени от свобода;
- Лишени от свобода, които полагат труд на външни работни обекти по договори, сключени с ДПФЗД: общо **71** лишени от свобода;
- Лишени от свобода, полагащи доброволен труд в затвора: **78** лишени от свобода. Общият брой работещи е **227** лишени от свобода, близо половината или около 40% полагат труд.

Проверяващият екип инспектира трите цеха, които се намират на територията на затвора - мебелен, цех за изработка на дограма и арматурен цех. Лишените от свобода, които полагат труд в тях, се къпят всеки ден. Спазват се правилата за трудова безопасност, като им се осигуряват необходимите предпазни средства – очила и ръкавици.

Мебелен цех

Цех за арматури

Образователна дейност. Свободно време и религиозна подкрепа в Затвора Стара Загора

Образователната дейност в Затвора Стара Загора се провежда в средно училище „Поп Минчо Кънев“. Училището е с добра материална база, с напълно оборудвани класни стаи, компютърна стая, оборудван и наскоро ремонтиран фитнес салон с уреди, библиотека.

В училището се провеждат два професионални курса: „Дървообработване“ и „Строителство“. Общият брой записани за **2023/2024г.** ученици е **228** ученици. Според предоставена справка от администрацията на затвора, в края на учебната 2023/2024 година са **завършили 205 лишени от свобода**, разпределени по класове както следва:

- 1-ви клас: 8 ученици;
- 2-ри клас: 14 ученици;
- 3-ти клас: 16 ученици
- 4-ти клас: 23 ученици
- 5-ти клас: 23 ученици
- 6-ти клас: 19 ученици
- 7-ми клас: 17 ученици
- 8-ми клас: 17 ученици
- 9-ти клас: 27 ученици
- 10-ти клас: 20 ученици

- 11-ти клас: 13 ученици
- 12-ти клас: 8 ученици.

От общо 8 ученици, завършили успешно 12 клас, няма такива, които успешно да са положили държавен зрелостен изпит и съответно завършили средно образование. Трима ученици са подали заявление за явяване на Държавен квалификационен изпит и са го издържали успешно, като са придобили професионална квалификация.

За учебната **2024/2025 година** се обучават **205** ученици, разпределени в паралелки от 1 до 12 клас.

Класна стая

Компютърен кабинет

Провежда се и извънкласна дейност посредством училищни тържества за редица празници - Ромска нова година, Ден на освобождението, Великден, 24-ти май, Ден на будителите, Коледа. Организирант се провеждат филми, посещения на театрални постановки от лишените от свобода, арт клуб, дискуссионен клуб. Лишени от свобода вземат участие и в списването на вестник. Осъществява се активна библиотечна дейност посредством разнообразните ресурси в библиотеката и нейните филиали. Библиотеката разполага с богат асортимент от литература - книги, списания, учебни помагала, включително и актуална правна литература за нуждите на лишените от свобода.

На територията на затвора е изградена добра материална база за провеждане на индивидуални и групови спортни мероприятия. На двете места за престой на открито, освен фитнес площадки, са изградени и игрища за колективни спортове. Провеждат се спортни турнири по футбол, волейбол и други спортове.

Религиозната подкрепа в затвора се осъществява чрез назначен на 0.5 щат свещенослужител. В корпуса на затвора е изграден православен храм, в който се отбелязват значимите християнски празници. Ежеседмично се провеждат литургии, а при желание - беседи и изповеди с лишените от свобода. В отделен ден се организира и религиозна подкрепа за настанените в ЗПС с оглед мерките за сигурност и недопускане на смесване на различните категории лишени от свобода.

УПО. Замяна на режима. Жалби и сигнали на лишени от свобода

Според предоставената справка от затворническата администрация, броят на подадените молби и сигнали от лишени от свобода за 2024 г. е 129. Всичките са приети за **неоснователни**.

През **2022 г.** молба за условно предсрочно освобождаване пред ОС - Стара Загора са подали **30** лишени от свобода. С положително становище от Началника на затвора са **3**. Уважени от ОС – Стара Загора са **3**

Обжалваните решения на ОС Стара Загора от лишени от свобода са общо **19**.

През **2023г.** молба за условно предсрочно освобождаване пред ОС Стара Загора са подали 21 лишени от свобода. С положително становище от началника на затвора са 0. Уважени от ОС- Стара Загора- 0.Обжалваните решения на ОС- Стара Загора от лишени от свобода са **2**.

До **17.12.2024 г.** молба за условно предсрочно освобождаване пред ОС- Стара Загора са подали **15** лишени от свобода. С положително становище от началника на затвора са 0. Уважени от ОС- Стара Загора са 0. Обжалваните решения на ОС Стара Загора от лишени от свобода са 2, потвърдени на по-горна инстанция.

За 2024г. има подадени **3** молби до Началника на затвора за замяна на първоначално определения режим. Няма уважени.

Медицинско обслужване в Затвора Стара Загора, ЗООТ „Верея“ и следствен арест

Персоналът на Медицинския център към Затвора Стара Загора се състои от един лекар и една медицинска сестра, назначени на служебно правоотношение, както и една медицинска сестра на трудов договор, на пълен работен ден. Има една свободна щатна бройка за лекар, останала свободна след като заемащият я лекар е починал.

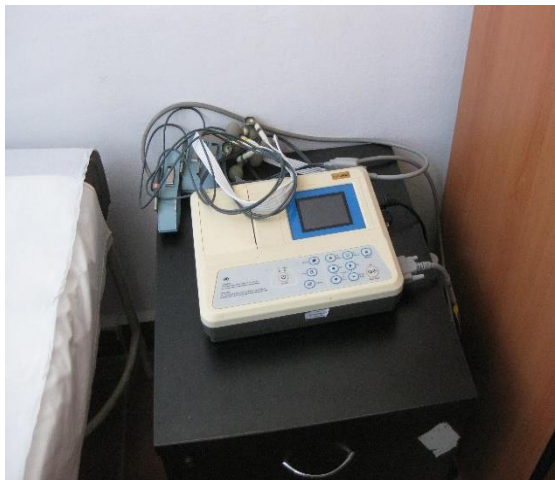
Затворът се посещава един път месечно от кардиолог, работещ по договор с РЗОК/НЗОК.

Когато няма медицинско лице, спешните случаи се поемат от повикани на място екипи за спешна медицинска помощ.

Води се регистър на травматичните увреждания, в който от началото на годината са регистрирани 41 случая в затвора и общежитията към него и 9 в Ареста,

като през 2023 г. регистрираните случаи са били съответно 52 и 21, а през 2022 г. - 44 и 26.

При проверка на медицинската документация беше констатирано, че е пълна и се води редовно. Налично е необходимото медицинско оборудване и консумативи.

Медицинско оборудване (ЕКГ апарат)

Стоматологичен кабинет

Денталното обслужване се извършва по график (два пъти седмично по 4 часа), в оборудван за целта кабинет, от дентален лекар на граждански договор.

Лекарят - директор на МЦ има правомощия от РЗОК да издава медицински направления, както и рецептурни бланки за лекарствени продукти, заплащани напълно или частично от НЗОК.

Комисия проверява финансовото състояние на лишените от свобода и при липса на постъпления изготвя становище до началника на затвора за заплащането/доплащането на лекарствените продукти.

Лекарствени продукти се осигуряват от фирма по договор с ГДИН, от която се заявяват количества от необходимите и налични в техническа спецификация (списък) лекарствени продукти, но в рамките на определен годишен лимит. Те се предоставят на лишените от свобода безплатно, като при липса на предписания им лекарствен продукт в списъка, се извършва замяна с негов аналог или със същото действие лекарствен продукт. Лекарствените продукти, заплащани напълно или частично от НЗОК се осигуряват чрез издадени от лекаря рецепти.

Констатирано е наличието на проблем с осигуряването на инфузионни разтвори (банки) за интравенозно приложение.

Има спешен шкаф, в който при проверката беше констатирано, че лекарствените продукти са в срок на годност, както и лекарствените продукти получени по списъка от ГДИН, съхранявани в отделни шкаfoве.

Медицински (спешен) шкаф и лекарствени продукти и консумативи

При проверката беше установено, че към медицинския център има стационар, в който са настанени (в отделни стаи) лишени от свобода, подлежащи на постоянно медицинско наблюдение - единият със сърдечно-съдово заболяване (в стационара от около 8 месеца), а другият с ампутиран десен крайник, за когото е осигурен придружител, полагащ доброволен труд. Чрез НЗОК му е осигурено помощно средство - медицинско изделие протеза, за която се оплака, че не му е удобна и не я ползва. В стационара е от началото на годината.

Периодично, веднъж на няколко месеца, затворът се посещава от представители на неправителствена организация, които извършват изследвания за ХИВ, Хепатит В и С и ТБК.

Към момента на проверката, има 15 лишени от свобода със захарен диабет. Един лишен от свобода с ХИВ/СПИН е имало през предходната, 2023 г.

През 2023 г. е починал един лишен от свобода, вследствие на онкологично заболяване.

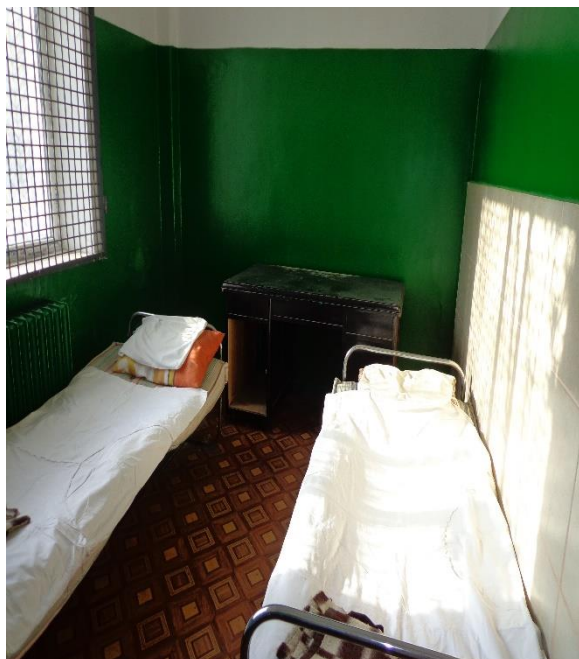
Първо районно управление към ОДМВР - Стара Загора

Първо РУ разполага с две помещения за настаняване на пълнолетни лица с 4 места общо и едно помещение за непълнолетни лица с две места. В деня на проверката беше задържано едно пълнолетно лице - мъж, при капацитет **6 места**. Общият брой преминали лица за 2024 година е **425** задържани.

Арестът разполага със стая за свиждане и стая за среща с адвокати. За непълнолетните задържани лица винаги се звъни на дежурните адвокати по списък, утвърден от Адвокатска Колегия - Стара Загора, но според администрацията на Първо РУ, те не винаги се отзовават на обявените телефони.

При настаняване на чужденци в помещенията, се прибягва до преводачи на местно ниво.

Материално - битовите условия в ареста са добри, с осигурен достъп до естествена дневна светлина, добра вентилация и достатъчно жилищна площ. Помещенията са оборудвани с легло с чаршафи и завивка, масичка и радиатор.

Помещението за настаняване на непълнолетни

Санитарен възел

Към полицейските управления в Стара Загора няма назначени лекари на щат или по договор.

Задържаните попълват декларация, в това число за здравословното им състояние и необходимостта от медицински преглед, който се извършва от извикан екип от ЦСМП - Стара Загора, като прегледът или отказът им да бъдат прегледани, се регистрира във фиш за спешна помощ. Съгласно получената от ръководството на Първо РУ информация, допреди две години е имало случаи на отказ, но сега спешните екипи се отзовават на повиквания.

Извършена е проверка на книгата на задържаните лица, в това число относно регистрацията на здравословното им състояние и прегледа, ако такъв е извършен. Същият е отразен и във Фиша за спешна помощ, съхраняван в досието.

Второ районно управление към ОДМВР- Стара Загора

Второ РУ разполага с **6** помещения за настаняване с по две места, с общ капацитет от **12** задържани лица. Общият брой преминали от началото на 2024г. до момента на проверката е **608** задържани лица. Общо преминалите задържани за 2023 г. са **849** лица. Към деня на проверката нямаше задържани лица.

Обособени са помещения за среща с адвокат, за свиждания, стая за следствени дейности, отделно помещение за деца.

Материално - битовите условия в ареста са добри и отговарят на международните и европейски стандарти. В помещенията с по-слаба дневна светлина е осигурено допълнително изкуствено осветяване. Всяко помещение е оборудвано с легло с дюшек, чаршаф и завивка, масичка и стол.

Помещение за настаняване на непълнолетни със санитарен възел

През предходната година има един починал от инфаркт в килията си, като след този случай от ръководството на РПУ настояват за първоначален преглед на всички задържани. Не е имало опити за самонаранявания или самоубийства.

Извършена е проверка на книгата на задържаните лица, като е констатирано, че в преобладаващата част от случаите задържаните попълват декларация, че не желаят преглед. Здравословното им състояние и прегледа, ако такъв е извършен, се регистрират в Книгата на задържаните лица. Фишът за спешна помощ се съхранява в досието.

**В РЕЗУЛТАТ ОТ ИЗВЪРШЕНАТА ПРОВЕРКА, ИНСТИТУЦИЯТА НА
ОМБУДСМАНА ОТПРАВЯ СЛЕДНИТЕ ПРЕПОРЪКИ:**

I. КЪМ МИНИСТЪРА НА ПРАВОСЪДИЕТО

1. Да бъдат отпуснати финансови средства за извършване на ремонт и отстраняване на щетите в корпуса на Затвора Стара Загора;
2. Да бъдат отпуснати финансови средства за изграждане на проект на нова отоплителна система в ЗООТ „Стара Загора“.

**II. КЪМ ДИРЕКТОРА НА ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА
НАКАЗАНИЯТА“:**

1. Да бъдат предприети мерки за справяне с проблема с дървениците и хлебарките в местата за лишаване от свобода, като освен регулярното пръскане против вредители, в лавките на затворите да се продават безопасни за хората препарати против вредители;
2. Да бъде актуализирана интернет страницата на ГДИН, като се публикува информация за закриването на ЗОЗТ „Черна гора“;
3. Да бъдат осигурени инфузионни разтвори (банки) за парентерално лечение и недопускане прекъсване на снабдяване с лекарствени продукти;
4. Да бъде предприета инициатива за повишаване на годишния лимит и разширяване на асортимента на доставяните по техническата спецификация (списък) лекарствени продукти в местата за лишаване от свобода.

III. КЪМ НАЧАЛНИКА НА ЗАТВОРА СТАРА ЗАГОРА

Да се постави актуален списък на дежурните адвокати към Адвокатска колегия-Стара Загора, както и телефони на Националното бюро за правна помощ на видно място във всички коридори в корпуса на затвора, в затворническите общежития към затвора и в следствения арест.